T.C.
ADALET BAKANLIĞI
CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DİSİPLİN SORUŞTURMASI
USÛL VE ESASLARI

2014-ANKARA

A-) Genel Olarak

Türk Dil Kurumu sözlüğünde "disiplin"; Fransızca olan "discipline" sözcüğünden alınmış olup, "Bir topluluğun yasalarına ve düzenle ilgili yazılı veya yazısız kurallarına titizlik ve özenle uyulması durumu, sıkı düzen", "kişilerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemlerin bütünü" (...) olarak tanımlanmıştır.

a-) Kavram

Disiplin, önceden yazılı olarak belirlenmiş ödev ve yasaklara uygun davranışı sağlamaya yönelik cezalandırma işlemidir. Disiplin suçu, "İş hayatında bir kimsenin disiplin mevzuatına aykırı davranışıdır." Disiplin cezası ise, "Disiplin suçlarından birini işleyen kimseye davranışının ağırlık derecesine göre verilen cezadır."

b-) Amaç

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre, disiplin rejiminin genel amacı, "Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamaktır." Ancak cezaya konu edilen eylem ve durumlar incelendiğinde, kurulan sistemin iki ana amaca yönelik olduğu görülmektedir.

Bunlardan birincisi; "Kamu kurumunda iç çalışma düzenini, memurun ihmâl (kayıtsızlık gösterme, düzensiz davranma), kusur ve kasıt yoluyla yaptığı eylemleri cezalandırarak korumak" ve "Görev ve yetkinin özel çıkar amacıyla kullanılmasını önlemek"; ikincisi ise "Memurluk sıfatıyla bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunmasını engellemektir."

c-) Mevzuat

Disiplin Hukukunda yayınlanmış eserlerin fazla olmaması, disiplin soruşturması yapanların ve karar vericilerin görevlerini zorlaştırmaktadır. Buna rağmen, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun soruşturmacılara verdiği yetkiler, belirli sınırlamalar dâhilinde kullanılarak, iyi bir disiplin soruşturması yapılması mümkündür.

d-) Disiplin Suç ve Cezaları

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinde disiplin cezasını gerektiren suçlar (fiil ve hâller) ile bu fiil ve hâller için öngörülen disiplin cezaları sayma suretiyle belirtilmiştir. Bu cezalar şunlardır;

- Uyarma cezası,
- Kınama cezası,
- Aylıktan kesme cezası,

- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası,
- Devlet memurluğundan çıkarma cezası.

e-) Disiplin Suçunun Öğrenilmesi

Disiplin âmirleri, Devlet memurlarının disiplin suçu oluşturan fiil ve hâllerini bizzat, basın ve yayın araçlarında çıkan bir haber, çeşitli teftiş ve denetimler, şikâyet, ihbar gibi çeşitli yollarla öğrenebilirler.

Devlet memurlarının disiplin suçuna konu fiil veya hâlinin öğrenilmesi üzerine, fiil veya hâlin işlenip işlenmediği hususunun ortaya çıkarılabilmesi açısından; disiplin soruşturmasının başlatılması, yürütülmesi, sonuçlandırılması ve bu disiplin soruşturmasına dayalı olarak disiplin cezasının uygulanabilmesi için idare hukukunun kendine özgü kurallarının uygulanması gerekmektedir.

B-) Disiplin Soruşturmasının Başlatılması Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

a-) Kimler Hakkında Disiplin Soruşturması Yapılabilir?

Disiplin suçunu işlediği anda görevli bulunan ancak daha sonra ***emekliye ayrılan, istifa eden, müstafi (çekilmiş) sayılan ve Devlet memurluğundan çıkarma cezası almış olan memurlar da dâhil tüm Devlet memurları*** hakkında disiplin soruşturması yapılabilir.

Devlet memurunun daha önce disiplin soruşturmasına konu olmuş ve bir disiplin kararı ile sonuçlandırılmış fiil veya hâli hakkında ikinci kez disiplin soruşturması açılamaz ve disiplin cezası verilemez. Dolayısıyla verilmiş olan disiplin cezası da geri alınarak başka bir disiplin cezasına hükmedilemez. Ancak, yetkisiz âmir veya kurul tarafından verilen kararlar, yetki gaspı nedeniyle sakattır[1].

b-) Disiplin Soruşturmasını Yapmaya Yetkili Disiplin Âmirleri Kimlerdir?

Disiplin soruşturmasının yapılması ve karara bağlanmasında, hakkında disiplin soruşturması yapılacak memurun ***disipline aykırı fiil veya hâli işlediği anda görevli olduğu yerdeki*** disiplin âmirleri (Adalet Bakanlığı Disiplin Yönetmeliği'nde gösterilen kişiler) yetkilidir[2]. Bu cetvelde yer alan âmirlerden herhangi biri disiplin soruşturmasına başlayabilir.

---

1 *"... Kamu hizmetinin belli bir düzen içerisinde yürütülmesi için gerekli önlemlerden olan disiplin cezası, niteliği gereği öteki idari işlemlerden farklıdır. Disiplin cezası vermeye yetkili organlar, bu organların oluşumu, çalışma usulü, karar oluşturulması, bu kararlara itiraz ve bütün bu sürecin her aşaması için öngörülen süre koşulları ile disiplin cezası işlemi sıkı şekil şartına bağlı olarak uygulanabilmektedir. Bu özellik, disiplin cezasının yeni bir idari işlemle ortadan kaldırılmasına engeldir. Ceza ancak bir yargı kararı yahut yasama tasarrufu ile iptal edilebilir veya ancak disiplin cezasının ağırlığına göre, belli süreler geçtikten sonra sicil dosyasından silinmesi atamaya yetkili amirden istenebilir…"* (Danıştay 8.Dairesi'nin 12/10/1988 tarihli ve 1998/4988 esas, 1998/3015 sayılı kararı)

2 *"... Disiplin cezalarını yetkili disiplin amirlerinin vermesi gerektiği, aksi halde tesis edilen ceza kararının yetki yönünden hukuka aykırı olacağı..."* (Danıştay 8. Dairesi'nin 19/06/2009 tarihli ve 2008/8588 esas, 2009/384 sayılı kararı); *"... 657 sayılı Kanun'un disiplin âmiri sıfatıyla bakana tanıdığı disiplin cezası verme yetkisinin devredilemeyeceği..."* (Danıştay 1. Dairesi'nin 05/07/1984 tarihli ve 1984/72 esas,1984/155 sayılı kararı)

Disiplin âmirlerinin disiplin soruşturmasına başlarken atamaya yetkili âmirlerden (Mesela adalet komisyonlarından ya da bakanlıktan) izin almaları gerekmez. Kanun gereği soruşturmaya doğrudan başlamaları gerekir. Aksi hâlde disiplin soruşturmasına başlama için öngörülen 1 ve 6 aylık süreler dolabilir.

c-) Disiplin Soruşturmasında Zamanaşımı

c.a-) Soruşturmaya Başlama Zamanaşımı

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127. maddesine göre, aynı Kanun'un 125. maddesinde sayılan fiil ve hâlleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hâllerin işlendiğinin **disiplin âmirlerince öğrenildiği tarihten itibaren,**

- Uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarını gerektiren hâllerde ***1 (Bir) ay,***
- Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren hâllerde ise ***6 (Altı) ay,***

İçinde disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar[3].

c.b-) Karar Verme Zamanaşımı

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 127. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin ***işlendiği tarihten itibaren 2 (İki) yıl*** geçtikten sonra disiplin cezası verilemez[4].

Yukarıda belirtilen süreler dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen diğer sürelerin ihlâli disiplin soruşturması ve cezasını zamanaşımına uğratmaz. Bu süreler, hizmet içi düzenleyici sürelerdir. (Örneğin soruşturma raporunun disiplin amirine tevdiinden itibaren 15 gün içerisinde karar vermemesi, soruşturmayı zamanaşımına uğratmaz[5].)

d-) Disiplin Soruşturmasının Adlî Soruşturmadan Bağımsız Olarak Yapılması Zorunluluğu

Devlet memurunun disiplin cezasını gerektirecek fiil veya hali, aynı zamanda ceza yargılamasını da gerektirebilir. Bu durumda;

---

3 *"... 657 sayılı Yasa'nın zamanaşımı başlıklı 127. maddesinde düzenlenen ve ilgililer bakımından güvence niteliği taşıyan zamanaşımı sürelerinin, kamu düzenine ilişkin olması nedeniyle disiplin soruşturmasını açmaya yetkili amirlerce uyulması zorunlu olan süreler olduğu ve anılan kanunda öngörülmüş olan 1 ve 6 aylık zamanaşımı süresi geçirildikten sonra yapılan disiplin soruşturması neticesinde verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olacağı..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 21/03/2012 tarihli ve 2011/6930 esas, 2012/1639; 03/04/2012 tarihli ve 2011/10393 esas, 2012/1909; 03/04/2012 tarihli ve 2011/10393 esas, 2012/1909 sayılı kararları)

4 *"... Disiplin cezasını gerektiren fiil ve hâllerin işlendiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra, disiplin cezası verilemeyeceği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 12/10/2010 tarihli ve 2009/6216 esas, 2010/4901; 21/05/2010 tarihli ve 2010/2373 esas, 2010/2743; 13/09/2011 tarihli ve 2011/2014 esas, 2011/4103 sayılı kararları)

5 Danıştay 8. Dairesi'nin 17/09/1991 tarihli ve 1991/1370 esas, 1991/1358 sayılı kararı bu yöndedir.

- Devlet memuru bakımından yürütülen disiplin soruşturmasının sonuçlandırılması için, o memur hakkındaki adlî soruşturma sonucu beklenmez.

- Kaldı ki Devlet memurunun ceza mevzuatına göre mahkûm olması veya olmaması (Mahkûmiyet, beraat, takipsizlik vb.) disiplin cezasının uygulanmasına engel teşkil etmez. (657 sk. Md. 131)[6]

- Disiplin soruşturması kapsamında müşteki ve tüm tanık beyanlarının ayrıca alınması gerekir. Adlî soruşturma kapsamında alınan beyanların dosyaya eklenmesi yeterli değildir. Aksi hâlde verilecek disiplin cezaları idarî yargı tarafından iptal sebebi sayılmaktadır.

e-) Disiplin Soruşturması Yapılması Gerekliliği ve Soruşturmacı Atanması Yöntemi

Disiplin soruşturması yapılmadan kamu görevlisine disiplin cezası uygulanamaz[7]. Devlet memurları tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinde belirtilen fiil ve hâllerin işlenildiğinin ilgili memurun disiplin amiri tarafından öğrenilmesi üzerine, ***derhâl*** disiplin soruşturmasına başlanır.

Disiplin âmiri, disipline aykırı fiilin mağduru olması hâlinde disiplin soruşturmasını yürütemez, soruşturmacı atayamaz[8]. Bu durumda tutanakla tespit ettiği fiil veya hâli, gereğini yapmak üzere Adalet Bakanlığı Disiplin Yönetmeliği'ne ekli cetvele göre, kendisinin bir derece üzerindeki disiplin âmirine, yoksa bir derece alt disiplin âmirine gönderir. Her iki disiplin âmirinin de aynı eylemde mağdur olması durumunda ise ilgilisine göre Cumhuriyet başsavcısı veya vekili ya da komisyon başkanına gönderilir.

Disiplin âmiri, bir soruşturmacı marifetiyle veya soruşturmacı olabilecek yeterlikte bir kişinin bulunmaması durumunda sebeplerini açıklamak kaydıyla bizzat soruşturmayı yürütebilir. Ancak kural ***soruşturmacı atanarak yapılmasıdır***[9].

---

6 "... *Ceza soruşturması ve kovuşturması sırasında kullanılamayan veya kullanılmayan bir kısım delillerin disiplin soruşturması ve yargılaması sırasında kullanılmasında hukuka aykırı bir durum olmadığı gibi, disiplin hukukunda kimi durumlarda kanaatin yeterli olması nedeniyle, bunu yasaklayan bir düzenlemeye de yer verilmemiştir..*" (Danıştay 12.Dairesi'nin 04/02/2011 tarihli ve 2010/64 esas, 2011/474 sayılı kararı); *"... Disiplin cezaları ve ceza verilmesine neden olan eylemler, memurların çalıştıkları kurumun düzenine aykırı fiilleri nedeniyle kendilerine uygulanan zorlayıcı önlemler niteliğinde olduğundan, disiplin cezasını gerektiren fiilin niteliğine göre ceza yargılamasında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmiş olması disiplin hukuku yönünden ortada bir ceza mahkûmiyeti bulunmadığından bahisle disiplin cezası uygulanmaması sunucunu doğurmayacağı..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 25.05.2012 tarihli ve 2011/9670 esa, 2012/3553 sayılı kararı)

7 *"... Memur hakkında disiplin soruşturması yapılmaksızın doğrudan savunması alınarak disiplin cezası verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 05/07/2005 tarihli 2002/1367 esas, 2005/2816 sayılı kararı)

8 *"... Disiplin soruşturmalarının objektiflik ve tarafsızlık ilkelerine göre yürütülmesi gerektiği..."* (Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu'nun 29/11/2007 tarihli ve 2004/611 esas, 2007/2412; 12. Dairesi'nin 04.05.2005 tarihli ve 2002/875 esas, 2005/1729; 16/03/2011 tarihli ve 2008/7251 esas, 2011/1152 sayılı kararları)

9 *"... Disiplin cezası gerektiren herhangi bir fiilin öğrenilmesi hâlinde disiplin amirince bir soruşturmacı atanarak ayrıntılı bir soruşturma yapılması gerektiği, soruşturmacı atanmadan ve yöntemine uygun bir soruşturma yapılmadan disiplin cezası verilemeyeceği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 18.11.2005 tarihli ve 2002/2424 esas, 2005/4113; 23.03.2010 tarihli ve 2007/1731 esas, 2010/1647 sayılı kararları)

Soruşturmacı atarken şu hususlara dikkat edilmelidir:

- Soruşturmacı disiplin amirleri veya atamaya yetkili amirler tarafından atanabilir,
- Soruşturmacı atayacak disiplin âmiri, kendisine eşdeğer görevdeki bir kişiyi soruşturmacı olarak atayamaz. (Mesela bir yazı işleri müdürü, başka bir yazı işleri müdürünü; bir hâkim ya da Cumhuriyet savcısı, başka bir hâkim ya da Cumhuriyet savcısını; bir ceza infaz kurumu 2. müdürü, başka bir 2. müdürü soruşturmacı atayamaz. Bir hâkimi ancak hakkında soruşturma yürütülen memurun atamaya yetkili âmiri veya mahkeme başkanı; bir Cumhuriyet savcısını ise hakkında soruşturma yürütülen memurun atamaya yetkili âmiri veya bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcısı ya da vekilinin görevlendirmesi mümkündür.)
- Soruşturma konusu açıkça belirtilerek (Yer, kişi, tarih ve olay) kim hakkında soruşturma yapılacağı ve soruşturmacının kim olduğu hususlarını içerir şekilde yazılı görevlendirme yapılması, bu görevlendirme yazısının soruşturmacıya tebliğ edilmesi gerekir.
- Soruşturmacı olarak atanacak kişinin, hakkında soruşturma yapılan memura eşit veya daha üst görevde olması zorunludur[10].
- Soruşturma konusu fiilin mağduru konumunda olan veya soruşturulan kişi ile husumeti bulunan kişi, soruşturmacı olarak atanamaz. Atanmış ise bu durumu kendisini görevlendiren disiplin âmirine ***derhâl*** bildirir. Bu durumu tespit eden disiplin âmiri yeni bir soruşturmacı atar.

C-) Disiplin Soruşturmasının Yürütülmesi Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

a-) Soruşturmacının (Muhakkikin) Yetki ve Görevleri

Soruşturma, disiplin soruşturmasını yapmak üzere bir soruşturmacı görevlendirilmişse soruşturmacı tarafından; görevlendirilmemiş ise disiplin amiri tarafından yürütülür.

Soruşturmacı olarak görevlendirilenler, kendisini yazılı olarak görevlendiren disiplin âmirinin disiplin cezası verme yetkisi hariç bütün yetkilerini hâiz olup; soruşturma konusuyla sınırlı olmak üzere her nevi evrakı incelemeye, ilgili kurumlardan ve kişilerden bilgi ve belge almaya, tanık dinlemeye, mâhallinde keşif yapmaya, hakkında soruşturma yapılan memurun savunmasını almaya ve soruşturma raporu düzenlemeye yetkilidir.

Soruşturmacı görevlendirildiği fiil veya hâlin dışında yeni bir disipline aykırı fiil veya hâl tespit ederse, kendiliğinden soruşturma yapamaz. Durumu disiplin âmirine yazılı olarak bildirir. Kendisine yazılı olarak ek soruşturma izni verildiği takdirde bu konularda da soruşturma yapabilir. Suçun hukuki niteliğinin değişmesi ise yeniden izin alınmasını gerektirmez.

---

10 *"... Soruşturmacıların memurluk görev ve derecelerinin, haklarında soruşturma yapacakları memurlardan üst ya da hiç olmazsa aynı düzeyde olmasının idare hukuku ilkeleri bakımından ve memuriyet güvencesi yönünden önem taşıyacağının kuşkusuz olduğu..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 14.03.1986 tarihli ve 1985/141 esas, 1986/18 sayılı kararı)

b-) Temin Edilmesi Gereken Bilgi ve Belgeler

Devlet memurunun disiplin suçuna konu fiil veya hâli bakımından adlî soruşturma yapılmış ise; bu kapsamda alınan ifadeler, bilirkişi raporları, iddianame, kovuşturmaya yer olmadığı kararı, duruşma zabıtları, iletişim tespit tutanakları, mahkeme kararları gibi delil niteliğindeki tüm belgelerin onaylı örnekleri dosyaya eklenir.

Hakkında soruşturma yapılan memura ait ödül ve başarı belgeleri, kesinleşme şerhini taşıyan disiplin cezalarının onaylı örnekleri, son 5 yıla ilişkin sicil notları (2006-2010)[11], memurun sendikalı olup olmadığına dair bilgi yazısı[12], sicil özeti, hizmet belgesi, memurun öğrenim durumu itibarıyla gelebileceği en son derece ve kademesine ilişkin bilgi ve belgeler dosyaya konulur.

Dosyaya konulan tüm ifade, belge ve evrakın her birinin sağ üst köşesine kırmızı kalemle numara verilmeli ve bu şekilde oluşturulan soruşturma evrakı dizi listesine bağlanarak ilgili makama bir üst yazıyla sunulmalıdır.

c-) Mağdur, İhbarcı ve Tanık Beyanları

Devlet memurunun disipline aykırı fiil veya hâline ilişkin mağdur veya ihbarcı ile doğrudan bilgi ve görgü sahibi olan tüm tanıkların (Tanıkların yeminleri Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre yaptırılmalıdır) kapsamlı bir şekilde beyanlarının alınması gerekir[13], adlî soruşturma kapsamında alınan ifadeye atıfla yetinilemez[14].

Mağdur ve tanıkların beyanları alınırken, (varsa) adlî soruşturma sırasında alınan beyanları ile olan çelişkiler giderilir.

Alınan tüm beyanların yazılı olması, ifadeyi alan, veren ve varsa yazmanın imzalarının bulunması gerekir.

---

11 *"... Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurulların takdir yetkisini kullanırken öncelikle; ilgililerin geçmiş hizmetleri ile sicil durumlarına göre bir alt ceza ile cezalandırılıp cezalandırılmayacağını değerlendirmeleri..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 21/04/2011 tarihli ve 2007/1200 esas, 2011/268 sayılı kararı)

12 *"... Sendika temsilcilerinin disiplin kurulu toplantılarına katılacağı..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 04/04/2012 tarihli ve 2009/4526 esas, 2012/1924 sayılı kararı.)

13 *"... Disiplin cezası vermeye yetkili mercilerce disiplin suçu sayılacak eylemlerinin işlenildiğinin öğrenilmesi hâlinde, bu kişiler hakkında soruşturma emri verilerek, soruşturmacı görevlendirilmesiyle başlatılacak soruşturmada; varsa iddia sahipleri ile olayın açıklığa kavuşması için gerekli tanık ve davacının ifadeleri alınarak yapılacak araştırma ve inceleme ile soruşturma sonucunda olayın değerlendirilmesi; adli, idari ve disiplin yönünden soruşturulan hakkında soruşturmacı kanaat teklifinin de yer aldığı soruşturma raporunun hazırlanması, olayın şüpheye yer vermeyecek şekilde somut delillerle ortaya konulması..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 13/03/2009 tarihli ve 2007/342 esas, 2009/1324 sayılı kararı)

14 *"... Olayın açıklığa kavuşması için gerekli tanık ve davacının ifadeleri alınarak yapılacak araştırma ve inceleme ile soruşturma sonucunda olayın değerlendirilmesi; adli, idari ve disiplin yönünden soruşturulan hakkında soruşturmacı kanaat teklifinin de yer aldığı soruşturma raporunun hazırlanması, olayın şüpheye yer vermeyecek şekilde somut delillerle ortaya konulması... bu hâlde olayın tüm gerçekliği ile ortaya konulduğu soruşturma raporu da incelenmek suretiyle davacı hakkında karar verilmesi gerekirken; davacının adlî yargılama sonucu tanık ifadeleri ile sadece Yüksek Disiplin Kuluru'nda sözlü savunması alınarak verilen disiplin cezasında hukuki isabet görülmediği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 13/11/2007 tarihli ve 2005/3486 esas, 2007/5000 sayılı kararı)

d-) Savunma Hakkı

Devlet memuruna bir yazı ile savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez[15].

Savunma istem yazısı, disiplin soruşturmasının başlangıcında değil, disipline aykırı fiil veya hâl tam olarak ortaya çıkarıldıktan sonra yani soruşturma olgunlaştırılınca tebliğ edilmelidir.

Savunma istem yazısında;

- İsnat edilen fiil ve hâller açıkça (Yer, kişi, zaman ve olay belirtilerek) yazılmalı[16],
- 7 (Yedi) günden az olmamak üzere makûl (Savunma hazırlamaya yeterli) bir süre verilmeli,
- Verilen süre içinde yazılı veya sözlü savunma yapılmadığı takdirde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılacağına ilişkin ihtar bulunmalıdır.

Savunma süresi tebliğin ertesi günü işlemeye başlar. İkinci bir süre verilmez.

e-) Disiplin Soruşturma Raporunun Düzenlenmesi

Soruşturma tamamlandığında bu konuda bir rapor düzenlenmesi zorunludur[17]. Soruşturma raporu;

- Soruşturmacı Atanma Yazısının Tarih ve Sayısı,
- İsnat Edilen Fiili Öğrenme Tarihi ve Soruşturmaya Başlama Tarihi,
- Müşteki veya Mağdurun Kimlik Bilgileri,
- Hakkında Soruşturma Yapılan Memurun Kimliği,
- Hakkında Soruşturma Yapılan Memurun Sendika Bilgisi,
- İddia Konusu Olay,
- Olay Tarihi ve Yeri,

15 *"... Usûlüne uygun tebligat yapılmadan ve savunması alınmadan verilen disiplin cezasının iptalinin mevzuata uygun olduğu..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 27.10.1989 tarihli ve 1989/401 esas, 1989/156; 17/02/2011 tarihli ve 2007/1846 esas, 2011/6 sayılı kararı)

16 *"... İlgiliye, idarenin işlemini gerekli kılan suçlama konularını önceden açıkça bildirerek savunmasını almasının idari işlemlere güveni ve hukuka uygunluk yönünden isabet oranını artıracağı kuşkusuzdur..."* (Danıştay 8. Dairesi'nin 06/06/1991 tarihli ve 1990/4297 esas, 1991/1099 sayılı kararı)

17 *"... Bir idari yaptırım olan disiplin cezasının verilebilmesi için, cezanın dayanağı olan fiilin hiç bir şüpheye yer vermeyecek şekilde saptanması gerekmektedir. Bu belirlemeyi yapabilmek için tarafsız ve usulüne uygun olarak yapılacak olan bir soruşturma sonucunda düzenlenen disiplin soruşturma raporu bulunmalıdır. Disiplin kurulları, disiplin cezasına esas fiilin kişi tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini ancak bir soruşturma raporunu değerlendirerek tespit edebilecekler ve bu rapora dayalı olarak ceza tayinine gidebileceklerdir..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 07/12/2006 tarihli ve 2003/172 esas, 2006/2053; 29/11/2007 tarihli ve 2004/611 esas, 2007/2412 sayılı kararları)

- Savunma,
- Leh ve Aleyhe Olan Deliller (Tanık beyanları, raporlar...),
- Delillerin Değerlendirilmesi,
- Sonuç, başlıkları altında kapsamlı olarak hazırlanır.

Sonuç kısmında;

Soruşturmaya konu olaylar ve deliller ayrı ayrı tahlil edilmeli, delillere göre suçun sâbit olup olmadığı tartışılmalı, suç teşkil ettiği kanaatine varılırsa fiil veya hâlin gerektirdiği disiplin cezası madde ve bent tâyini suretiyle (Tekerrür şartlarının bulunup bulunmadığı da değerlendirilerek) gösterilmelidir[18].

Disiplin âmiri soruşturma raporu ile bağlı değildir. Gerekçelerini açıklamak şartıyla, disiplin cezası vermeyebilir ya da başka bir disiplin cezası gerektirdiğinden bahisle işlem yapabilir.

D-) Disiplin Cezasının Verilmesi Sırasında Dikkat Edilecek Hususlar

a-) Disiplin Kararını Vermeye Yetkili Âmir veya Kurullar

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 126. maddesine göre;

- Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları, ***disiplin amirleri***[19];
- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası, atamaya yetkili âmirlerin teklifi üzerine, Bakanlık Disiplin Kurulu'nun uygunluk kararı alındıktan sonra, ***atamaya yetkili âmirler***[20]***;***
- Devlet memurluğundan çıkarma cezası, atamaya yetkili âmirlerin teklifi üzerine, ***Yüksek Disiplin Kurulu*** tarafından verilir.

Bakanlık Disiplin Kurulu'na, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası teklifi ile gönderilen dosya ile ilgili olarak, Bakanlık Disiplin Kurulu'nca eylemin nitelendirilmesinde hata yapıldığı belirtilerek, dosya doğrudan Yüksek Disiplin Kurulu'na sevk edebilir[21].

18 *"... Ayrıntılı bir soruşturma raporunun yapılması gerektiği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 18/11/2005 tarihli ve 2002/2424 esas, 2005/4113 sayılı kararı)

19 *"... Disiplin cezalarını yetkili disiplin amirlerinin vermesi gerektiği,aksi hâlde tesis edilen ceza kararının yetki yönünden hukuka aykırı olacağı..."* (Danıştay 8. Dairesi'nin 19/06/2009 tarihli ve 2008/8588 esas, 2009/3840 sayılı kararı)

20 *"... Atamaya yetkili amirin kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını verebilmesi için yetkili disiplin kurulu kararının bulunmasının şart olduğu, aksi hâlde verilecek cezanın yetki yönünden hukuka aykırı olacağı..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 29/05/2003 tarihli ve 2003/1230 esas, 2003/1693 sayılı kararı)

21 *"... Bakanlık Disiplin Kurulu'nun Yüksek Disiplin Kurulu'na dosya sevk yetkisinin bulunduğu..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 15/03/2012 tarihli ve 2011/9023 esas, 2012/1561; 21/11/2012 tarihli ve 2011/6180 esas, 2012/9189; 10/04/2013 tarihli ve 2010/1506 esas, 2013:2533; 26/09/2013 tarihli ve 2013/3410 esas, 2013/6676 sayılı kararları)

b-) Disiplin Soruşturması Sonucunda Fiil ve Hâlin Sübuta Ermemesi ve Disiplin Zamanaşımının Dolması Durumu

Disiplin âmiri, ***isnat edilen fiil, kademe ilerlemesinin durdurulması veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirse bile,*** disiplin soruşturması sonucunda sübuta ermediği ya da disiplin cezası zamanaşımının dolduğu kanaatine ulaştığı takdirde, **"Disiplin cezası verilmesine yer olmadığı"** yönünde bir karar verir. Dolayısıyla bu durumda disiplin âmirinin ya da atamaya yetkili âmirlerin disiplin dosyasını ilgili kurullara göndermelerine gerek yoktur.

c-) Fiil veya Hâlin Uyarma, Kınama ve Aylıktan Kesme Cezalarını Gerektirmesi Durumu

Soruşturmacı atayan veya soruşturmayı gerekli şartları hâiz soruşturmacı bulamadığı için bizzat yürütmek zorunda kalan disiplin âmiri, fiil veya hâlin uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarından birisini gerektirmesi hâlinde, bir kararla bu disiplin cezalarını verir.

Disiplin âmirinin soruşturmacı atamayarak soruşturmayı bizzat yürüttüğü hâllerde ise, ayrı bir soruşturma raporu düzenlemesi gerekmez. Ancak hazırladığı kararda, denetime olanak sağlayacak şekilde, soruşturma raporunda bulunması gereken tüm hususların yanı sıra (Sonuç kısmında) **madde ve bent tâyini suretiyle** uyarma, kınama veya aylıktan kesme cezasının verilmesi, bu cezalara karşı başvurulabilecek yasa yolları ve sürelerinin açıkça yazılması gerekir[22].

d-) Fiil veya Hâlin Kademe İlerlemesinin Durdurulması ya da Devlet Memurluğundan Çıkarma Cezalarını Gerektirmesi Durumu

Soruşturmacı, fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği yönünde soruşturma raporu düzenlemişse; disiplin âmiri de aynı kanaatte olduğu takdirde, dosyayı bir yazı ile ilgili atamaya yetkili âmire gönderir.

Disiplin amiri, soruşturmacının soruşturma raporunda belirttiği kanaatinin aksine fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği kanaatinde ise; bu kez soruşturma raporunda bulunması gereken tüm hususları içerir şekilde (Sonuç kısmında) madde ve bent tâyini suretiyle hazırladığı gerekçeli fezleke şeklindeki kararı ilgili atamaya yetkili âmire gönderir.

Soruşturmayı gerekli şartları hâiz soruşturmacı bulamadığı için bizzat yürütmek zorunda kalan disiplin âmiri, fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektirdiği kanaatine ulaşırsa; ayrıca bir soruşturma raporu düzenlemez. Soruşturma raporunda bulunması gereken tüm hususları da içerir şekilde (Sonuç kısmında) madde ve bent tâyini suretiyle ilgili disiplin kuruluna teklifte bulunması için bir fezleke şeklinde hazırladığı kararı ilgili atamaya yetkili âmire gönderir.

Soruşturma konusu fiil veya hâller birden fazla disiplin cezasını gerektiriyorsa, disiplin âmiri kendisinin verebileceği disiplin cezalarını (Uyarma, kınama ve aylıktan kesme) verir. Bunun yanında

22 *"... Disiplin cezası kararlarında itiraz ve yargı yolunun gösterilmesinin zorunlu olduğu..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 18/02/2013 tarihli ve 2011/3449 esas, 2013/641 sayılı kararı)

ilgilinin kademe ilerlemesinin durdurulması veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiilleri de varsa, bu durumda her iki eylemine ilişkin iki ayrı kurulda işlem yapılacağından her ikisine ilişkin ayrı ayrı soruşturma dosyası hazırlanması, ayrı ayrı soruşturma raporu düzenlenmesi ve (Atamaya yetkili âmirlerce) ayrı ayrı teklif hazırlanması gerekir.

e-) Disiplin Hukukunda Tekerrür Uygulaması

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/2 maddesine göre, tekerrür dolayısıyla hakkında soruşturma yürütülen memura iki hâlde fiilinin gerektirdiği cezanın bir derece ağırı olan disiplin cezası verilmektedir. Tekerrür uygulaması takdire bağlı değildir, şartları varsa uygulanması zorunludur.

- ***Disiplin cezasının verilmesine sebep olmuş bir fiil veya hâlin*** özlük dosyasından silinmesine ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 133. maddesinde belirlenen süreler içinde tekrarı hâlinde (ikincisinde) bir derece ağır ceza verilecektir[23].

- ***Aynı derecede disiplin cezasını gerektiren fakat ayrı fiil ve hâller*** *nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında* da bir derece ağır ceza verilecektir.

  Bu süreler;

- Uyarma ve kınama cezalarında ***5 yıl,***

- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında ***10 yıldır[24].***

Her iki tekerrür hâlinde de tekerrüre esas alınan disiplin ceza ya da cezalarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 135. maddesinin 2. fıkrası anlamında **kesinleşmiş** olması gerekir. Dolayısıyla disiplin cezasına itiraz edilmemesi durumunda, 7. günü takip eden günden; itiraz edilmesi hâlinde ise itirazın reddini takip eden günden itibaren işleyeceği yeni disiplin suçu için bu ilk disiplin suçu tekerrüre esas olacaktır.

Tekerrür uygulamalarında tekerrüre esas alınan disiplin ceza ya da cezalarının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/3 maddesi gereğince bir alt disiplin cezasına indirilmiş olması tekerrüre esas alınmasına engel olmaz, zira anılan kanunda, cezanın tekerrürü değil fiil veya hâlin tekerrüründen bahsedilmiştir. Ayrıca önceki cezanın affedilmesi de tekerrürün uygulanmasına engel teşkil etmez[25].

---

23 *"... Daha önce disiplin cezası almış olduğu suçu tekrar işlemeyip,başka bir disiplin suçu işlediği tespit edilen ilgiliye, tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle bir üst ceza verilemeyeceği..."* (Danıştay 10. Dairesi'nin 29/03/1990 tarihli 1988/1946 esas, 1990/720 sayılı kararı)

24 *"... Cezaya esas olmuş fiil ve hâlin, cezanın kesinleşmesinden itibaren, bu cezanın sicilden silinme süresi içerisinde yeniden tekrar edilmesi şartının gerçekleşmemesi durumunda tekerrür hükümlerinin uygulanmayacağı..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 07/03/2011 tarihli ve 2008/6615 esas, 2011/967 sayılı kararı)

25 *"... Cezaların tekerrüründen değil, disiplin cezalarının verilmesine sebep olunmuş, fiil veya hâllerin tekerrüründen bahsedildiğinden, söz konusu fiil ve hâller nedeniyle verilen disiplin cezaları affedilmiş olsa bile ilgiliye tekerrür hükümlerinin uygulanması gerektiği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 08/11/2000 tarihli ve 2000/3109 esas, 2000/3834 sayılı kararı)

Tekerrür uygulaması yapılırken fiil veya hâlin gerektirdiği disiplin cezasının ancak bir derece ağır olan disiplin cezası verilir. Tekerrür dolayısıyla bir derece ağır ceza verildikten sonra bir kez daha tekerrüre esas disiplin suçu işlendiği takdirde, fiilin gerçekte karşılığı olan disiplin cezasının iki üstü disiplin cezası değil, yine bir derece ağırı olan ceza verilir. Zira tekerrürün tekerrürü olmaz[26].

f-) Disiplin Soruşturmasında Bir Alt Ceza Uygulaması

Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan, ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir[27]. Bu konuda takdir yetkisi disiplin cezasını veren âmir ya da kurula aittir[28].

İndirim yapılmayan durumlarda kararda gerekçesi açıklanır.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren fiil ve hâller bakımından alt ceza uygulaması yoluyla aylıktan kesme cezası verilmesi, disiplin âmirinin değil, Bakanlık Disiplin Kurulu'nun uygun görüşünü almak kaydıyla atamaya yetkili âmirin yetkisindedir. Disiplin âmiri tarafından bu şekilde verilecek aylıktan kesme cezaları, yetki yönünden sakat olacaktır[29].

Tekerrür ve alt ceza uygulaması açısından önemli bir nokta şudur ki; tekerrür uygulaması sonucu bir üst disiplin cezası verilen durumlarda, artık alt ceza indirimi imkânı yoktur.

g-) Disiplin Kararında Kanun Yolu ve Sürelerinin Gösterilmesi Zorunluluğu

Anayasamızın 40/2 maddesi gereğince, disiplin kararlarında disiplin cezası verilen memura yasa yolları ve sürelerinin bildirilmesi gerekir.

Kararda, disiplin cezası verilen memur tarafından;

- Uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezalarına karşı ***Bakanlık Disiplin Kurulu'na,***
- Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı ***Yüksek Disiplin Kurulu'na,***

Kararın tebliğinden itibaren **7 (Yedi)** gün içinde itiraz edilebileceği gibi; **60 gün** içinde

26 *"... Tekerrür nedeniyle bir derece ağır ceza verilirken, işlenen suçun niteliği hangi cezayı gerektiriyorsa bu cezanın bir derece ağırının verilebileceği, yoksa her suç işlenişinde önceki cezanın bir üstü cezanın verilemeyeceği..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 24/11/2009 tarihli ve 2007/5084 esas, 2009/6597 sayılı kararı)

27 *"... Geçmiş çalışmaları başarılı veya sicillerinin çok iyi olması hâlinde, ya da hafifletici nedenlerin bulunması durumunda daha hafif bir ceza verilmesi konusunda idareye takdir yetkisi tanınmış ise de; belirtilen Anayasa ve yasal düzenleme karşısında yargı yerlerince, idarenin yerine geçerek memurun geçmiş hizmetlerinin ve sicillerinin değerlendirilmesi sonucu, idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde idareyi bir derece hafif ceza vermeye zorlamak hukuken mümkün olmadığından, bir alt ceza verilmesi gerektiği gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmesinde hukuki isabet bulunmamaktadır…*

28 *"... Disiplin cezası vermeye yetkili amir ve kurulların; öncelikle, ilgililerin geçmiş hizmetleri ile sicil durumlarına göre, bir alt ceza ile cezalandırılıp cezalandırılmayacağı konusunda bir değerlendirme yapmaları ve bu değerlendirmenin sonucuna göre ceza vermeleri gerektiği..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 22/02/2007 tarihli ve 2005/374 esas, 2007/103; 21/04/2011 tarihli ve 2007/1200 esas, 2011/268 sayılı kararı)

29 *"... Bir alt cezayı esas cezayı vermeye yetkili kurulun vermesi gerektiği..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 01/07/2011 tarihli ve 2011/5000 esas,2011/3620 sayılı kararı)

doğrudan idarî yargıya başvurulabileceği;

- Devlet memurluğundan çıkarma cezasına karşı ise, itiraz yolu bulunmadığından kararın tebliğinden itibaren **60 gün** içinde ***idarî yargıya başvurulabileceği*** belirtilir[30].

Disiplin kararları müşteki, ihbarcı ve mağdura tebliğ edilmez. Zira bu kişilerin disiplin kararına karşı herhangi bir itiraz veya dava hakkı bulunmamaktadır.

h-) Disiplin Kararlarının Uygulanması

Disiplin cezaları verildiği tarihten itibaren hüküm ifade eder ve **derhal** uygulanır.

Aylıktan kesme cezası, cezanın veriliş tarihini takip eden ay başında 1 (Bir) kez uygulanır.

Verilen disiplin cezaları sıralı olarak disiplin âmirlerine, Devlet memurluğundan çıkarma cezası ayrıca Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

E-) Genel Değerlendirme

Disiplin suç ve cezası arasında adil bir dengenin bulunması, disiplin hukukunun bilinen ilkelerindendir. Bu denge kurulurken olayın oluş biçimi, suçun işleniş koşulları, ilgilinin suç kastının olup olmadığı, irade dışı etkenlerin eylemin meydana gelmesine etkisi gibi hususların göz önünde bulundurulması gerekir[31].

Disiplin cezaları tamamen tarafsız ve objektif esaslara göre verilmeli, adalet ve hakkaniyete uygun hareket edildiği hususunda ilgili memurda ve çalışma ortamında gerekli güven sağlanmalıdır.

TCK'nın 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı 1 yıl veya daha fazla süre ile hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı işlenmiş suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama vaya kaçakçılık suçlarından mahkûm olma hâlinde; hakkında disiplin yönünden Yüksek Disiplin Kurulunca Devlet Memurluğundan çıkarma cezası verilmesinin yanı sıra, ilgili memur memuriyete alınmada gerekli olan niteliklerden birini kaybetmiş olacağından ayrıca idarî yönden de görevine son verme işleminin yapılması gerekir. (657 sayılı DMK. m. 48/A-5, 98/b)

Danıştay'ın, "***657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-g maddesinde yer alan 'Memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketler' ifadesinin aynı Kanun'un 48/A-5 maddesindeki ifadeden daha geniş anlaşılması gerektiği"***

30 *"... Disiplin cezası kararlarında itiraz ve yargı yolunun gösterilmesinin zorunlu olduğu..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 18/02/2013 tarihli ve 2011/3449 esas, 2013/641 sayılı kararı)

31 *"... Davacının kınama cezası ile cezalandırılmasını gerektiren eylemi nedeniyle, 24 ay uzun süreli kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılması işleminde orantılılık ilkesinin ihlal edildiği..."* (Danıştay 12.Dairesi'nin 26.12.2006 tarihli ve 2003/3174 esas, 2006/6690 sayılı kararı); *"... Bir memur hakkında takdir edilen disiplin cezası ile ilgilinin eylemi arasında adil bir denge bulunmasının disiplin hukukunun temel ilkelerinden olduğu..."* (Danıştay 8. Dairesi'nin 11.12.1997 tarihili ve 1995/3680 esas, 1997/3928 sayılı kararı)

yönündeki istikrar kazanmış kararları vardır[32]. (Örneğin cinsel istismar, cinsel saldırı, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, parada sahtecilik (TCK m.197/1), fuhuş, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, cezaevinden tutuklu veya hükümlünün kaçmasına imkân sağlama, infaz kurumuna veya tutukevine yasak eşya (uyuşturucu veya cep telefonu) sokmak, kasten adam öldürmek, işkence, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, soruşturmanın gizliliğini ihlal, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve kurulan örgüte üye olmak suçları vb.)

Disiplin suçunu işledikten sonra bir başka kuruma nakil olan memura eski kurumu tarafından soruşturma yapıldıktan sonra disiplin cezası verilir. Yeni kurumunca yeniden karar verilmesi gerekmez.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/D-a maddesi uyarınca göreve sarhoş gelmek suçundan disiplin cezası verilebilmesi için memurun en az 0,20 promil alkollü olduğunun tespit edilmesi, tespitin yapılamaması hâlinde tanık beyanları ile alkollü olduğunun belirlenmesi gerekir.

Hastalık izni, mazeret izni ve yıllık izin kullanmakta olan disiplin amirinin disiplin cezası verme yetkisi yoktur.

Ceza yargılaması sonucunda, suçun işlendiği tarihte ceza ehliyetine sahip olmadığı kesinleşen memura disiplin cezası verilemez, bu memurun Devlet memurluğu alım şartlarından "Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak" (Mad. 48/7) koşulunu taşıyıp taşımadığı hususunda 98/B maddesi uyarınca değerlendirme yapılması gerekir.

Bir belgeye dayanılmadan, soyut iddialarla disiplin cezası verilemez. Bir ticari şirket yapılanmasında yönetim kurulunda yer almamak kaydıyla var olan ortaklık kaydı ticari faaliyet kapsamında değerlendirilerek kademe ilerlemesi durdurulması cezası verilemez. (Örn: Limited şirket ortağı olmak)

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 131. maddesine göre memurun ceza yargılaması sonucunda mahkûm olması veya olmaması disiplin cezasının uygulanmasına engel teşkil etmez. Disiplin hükümleri bakımından memurluk sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici hareketlerde bulunduğu anlaşılan memura, ceza yargılaması sonucunda delil yetersizliğinden beraat etmiş olmasına bakılmaksızın, Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilebilir[33].

Disiplin soruşturmasını yapan muhakkik, disiplin kuruluna katılarak oy kullanamaz.

---

32 *"... İnfaz ve Koruma Memuru olan davacının 'Kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmak' suçundan sübuta eren eyleminin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E-g maddesi kapsamında utanç verici hareketler olarak değerlendirilip Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılması yolunda tesis edilen dava konusu işlemde, usûl ve yasaya aykırılık bulunmadığı yönündeki .... idare mahkemesinin kararının onanmasına..."* (Danıştay 12. Dairesi'nin 23/05/2008 tarihli ve 2006/1541 esas, 2008/3078 sayılı kararı)

33 *"... Memurun ceza yasasına göre mahkûm olması ya da olmamasının disiplin cezasının uygulanmasına engel teşkil etmeyeceği, disiplin hükümleri bakımından adli yargıda suç sayılan fiili nedeniyle delil yetersizliğinden beraat etmiş olduğuna bakılmaksızın Devlet memurluğundan çıkarma cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı..."* (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 20/06/2003 tarihli ve 2003/67 esas, 2003/436 sayılı kararı)

Gözaltına alınma yada tutuklanma nedeniyle görevlerinden ayrılmak zorunda kalan memurların, gözaltına alınma veya tutukluluk hâllerinin sona ermesi üzerine, çalıştıkları kuruma başvurarak göreve başlamaları gerekir. Aksi hâlde göreve izinsiz ve mazeretsiz olarak gelmediği durumlarda ilgili disiplin cezaları uygulanabilir. Bunun yanı sıra kesintisiz olarak 10 gün göreve gelmemesi hâlinde ise çekilmiş sayılır.

Hakkında soruşturma yapılan memurun adresi tespit edilemezse Tebligat Kanunu'nun 21. maddesi uyarınca, MERNİS adresine tebligatta bulunulur. MERNİS adresi sistemde kayıtlı değilse, aynı kanunun 35. maddesine göre ilânen tebligat yapılması yeterlidir.

Tam gün olarak toplam 20 gün devamsızlığı olmayan, ancak görevden uzak kaldığı saatlerin toplamı 20 günü geçen memur Devlet memurluğundan çıkarma cezası ile cezalandırılamaz.

20 günlük göreve gelmeme süresi; takvim yılına göre değil son göreve gelmeme tarihinden itibaren geriye dönük olarak son 1 yıl içerisindeki göreve gelmeme süreleri dikkate alınarak hesaplanır.

Soruşturma yapan muhakkikin keyfî olarak veya garez yahut kin dolayısıyla hakkında soruşturma yapılan memurun yarar ve zararını hedef alan davranışlarda bulunduğunun anlaşılması halinde, disiplin cezası ile cezalandırılması ve hakkında ceza davasının açılması gerekir.

Disiplin cezasının idare mahkemesince iptali üzerine, yeniden disiplin cezası verilmesi gerektiği hâlde, 2 yıllık ceza verme zamanaşımı süresi kuralı işletilemez[34].

F-) Aday ve Sözleşmeli Personel Bakımından Uygulama

Bir aday memurun; adaylık süresi içindeki hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumu ya da göreve devamsızlığı tespit edildiğinde; disiplin yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/E maddesi uyarınca görevine son verilemez. Aynı Kanun'un 56. maddesi uyarınca bu durumları tespit edilenlerin, disiplin âmirlerinin teklifi ve atamaya yetkili âmirin onayı ile ilişikleri kesilir.

6111 sayılı kanun ile değişik 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 57. maddesi gereğince aday memurlar **uyarma cezası bile** alsalar disiplin âmirlerinin teklifi ve atamaya yetkili âmirin onayı ile ilişikleri kesilmekte idi. Fakat anılan Kanun'un 57. maddesinin birinci cümlesindeki, *"Adaylık süresi içinde disiplin cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişikleri kesilir"* şeklindeki bu hüküm, Anayasa Mahkemesi'nin 14/11/2013 tarihli ve 2013/15 esas, 2013/131 sayılı kararıyla **"İptal"** edilmiş olup, 28/02/2014 tarihinde resmî gazetenin 28927 sayısında yayınlanarak karar yürürlüğe girmiştir.

---

34 *"... İdarelerin 657 sayılı Kanun'un saptanmış olan zamanaşımı süreleri dışında disiplin cezası vermesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak ilgili idarenin süresi içinde disiplin cezası vermesiyle zamanaşımı süresinin kesileceği açık olup böyle bir durumda disiplin cezasının idarî yargı yerince aynı konuda yeniden işlem tesisini gerektirecek biçimde iptali üzerine zamanaşımı süresinin yeniden işletilmesi de olanaksız bulunmaktadır..."* (Danıştay 8. Dairesi'nin 07/10/1996 tarihli ve 1996/3070 esas, 1996/2443 sayılı kararı)

Sözleşmeli personele ise; *uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları* verilebilir. Ancak *kademe ilerlemesinin durdurulmasını veya Devlet memurluğundan çıkarma cezasını* gerektirir bir fiil işlerse, **sözleşmenin feshi** hükümleri uygulanır.

G-) Disiplin Cezalarının Silinmesi

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 133. maddesine göre, Devlet memurluğundan çıkarma cezasından başka bir disiplin cezası alan memur;

- Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından 5 sene,
- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezaların uygulanmasından 10 sene, sonra atamaya yetkili amire başvurarak, verilmiş olan cezalarının özlük dosyasından silinmesini isteyebilir.

Memurun, yukarıda yazılan süreler içerisindeki davranışları, bu isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, isteğinin yerine getirilmesine karar verilerek bu karar özlük dosyasına işlenir.

Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının özlük dosyasından çıkarılmasında disiplin kurulunun mütalaası alındıktan sonra yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.